

Autorita kazatele a její vykonávání

Pavel Černý

Anotace

Uplatňování autority duchovního podléhá vlivu kultury. Tuto tezi autor hájí s odkazem na článek Volkera Kesslera z roku 2013. Mnozí vliv kultury podceňují a upadají do jedné ze dvou pastí – buď uplatňují svůj osobní přístup, který se snaží doložit Biblií, nebo se zhlédnou v některém soudobém přístupu, který pak vidí v Bibli téměř na každé stránce. Autor argumentuje proti řadě dostupných knih o vedení církvi a jejich zjednodušené aplikaci. Bible obsahuje principy. Jejich aplikace v dané kultuře však je úkolem pro nás. Takovým principem je Ježíšovo služební pojetí vedení nebo Pavlův paradox moci ve slabosti. Korupce mocí se projevuje např. zneužitím zpovědního tajemství, svévolí ve výkladu Písma, autoritativní pastýřskou péčí a překračováním limitů pastorače. Uvedené dva principy pomáhají náležitě aplikovat také instrukce dané Timoteovi. Článek vyústí do volání po služebním přístupu a po pokoře vůči druhým, které dávají autoritě legitimitu.

Abstract

The use of Pastor's authority is influenced by our culture. Volker Kessler defends this thesis in his article published in 2013. Many people underestimate the influence of culture and fall into two pitfalls. One pitfall is in their personal approach and attempt to justify it by the Bible, and the second pitfall is in following some of contemporary models that they see on every page of the Bible. The author of this article brings arguments against some available books concerning church leadership and their simplified application. The Bible contains principles. Their application in a particular culture is the challenge to all of us. The key principle of Jesus ministry is the conduct of servanthood and Apostle Paul's paradox: power through weakness. Corruption of power is diagnosed e.g. by the misuse of confessional seal, willfulness in interpretation of the Scripture and overstepping of pastoral principles. These examples help to apply instructions given to Timothy. This article results in calling to servanthood approach and humble attitude toward others which provide legitimacy to the spiritual authority.

* Obsah článku zazněl jako příspěvek na teologickém fóru SET na téma Pojetí autority duchovního v 21. století dne 23. března 2015 v Praze.

Pohledem na analýzy a průzkumy stavu církve zjistíme, že v církvi podobně jako v sekulárním světě se objevuje nedostatek autorit. Ne autorit z moci úřadu či funkce, ale autorit přirozených, autorit, které slouží a vedou svým duchovním vlivem.

Mnoho lidí upozorňuje, že svět se řítí do katastrofy. Málokdo se odváží poradit, jak tuto katastrofu odvrátit. Po stránce techniky vidíme obrovský rozvoj, ale jakoby ubývalo moudrosti. Mnozí lidé se cítí zmateni a odcizeni. Řečeno příměrem z evangelia, jsou „jako ovce bez pastýře“, a ti, kteří vedou, „jako slepí vůdci slepých“.

Otázka autority je otázkou vedení. Vedení není jen úkolem světových státníků, ale je záležitostí různých rovin lidské společnosti. Učitel ve škole je vedoucím a měl by být autoritou dětí či studentů. Vedoucí pracovního týmu má být autoritou svým kolegům. Kazatelé mají být autoritami svých sborů a svých spolupracovníků. Vlastně každý, kdo žije a pracuje v nějakém společenství, má být někomu autoritou a pod autoritou také žít. Velmi jasné vyučování o autoritě nacházíme v Písmu v tzv. **Haustafelech – domácích řádech** (Ef 5,21–6,9; Ko 3,18–4,1; 1Tm 2,1–10; Tt 2,1–10 a 1Pt 2,13–3,9). Už rodina jako základní jednotka lidského společenství má být místem přirozené autority. Děti mají být podřízeny svým rodičům, manželka má být podřízena svému muži, muž má být podřízen Kristu. Služebníci mají být podřízeni svým pánům.

V minulosti byla často autorita uplatňována z titulu úřadu. I dnes to tak ještě někde bývá vyžadováno. Někdo má autoritu proto, že je nositelem určité funkce, určitého úřadu. Někdy taková autorita bývá zneužívána. Typickým příkladem jsou různé diktátorské a totalitní režimy. Hrůzný příklad takového systému jsme zažili v minulé éře komunistické diktatury. Ale i v církvi se může objevit strašný virus vynucené autority z pozice úřadu. Je hrozné, když je v církvi zneužívána vynucená autorita a děje se tak přímo totalitním způsobem. Říká se, že jestli dříve společnost byla schopna autority z titulu úřadu přijímat, pak toto období skončilo někdy kolem roku 1960, kdy se objevily studentské revolty a bouře v Americe, v Paříži a na dalších místech.

1. Nástrahy vykonávání autority v církvi

V posledních letech jsem přečetl celou řadu knih o autoritě v církvi. Zpravidla obsahují představy o tom, jak má pracovat a sloužit ten, kdo vede druhé. Velmi často je v těchto knihách používáno spojení „biblické vedení“, „autorita podle Bible“. Autoři těchto knih ale často rozpracovávají některý z běžných modelů sekulárního managementu a snaží se ho zdůvodnit několika izolovanými verši z Bible. Často je to velmi umně spojeno, až čtenář dostane dojem, ano, to musí být ten jedině správný model vedení a já ho musím uplatnit ve své službě stůj co stůj. Takový kurs manažerství bývá ilustrován

na několika církevních vůdcích významných megasborů. Jde zpravidla o kazatele, který vede sbor o deseti tisíci členech, má několik desítek pomocných kazatelů, vedoucích hudebních skupin, pastoračních pracovníků a evangelistů. Jeho služba je tak trochu funkcí předsedy správní rady nezávislé organizace. Když takový člověk napíše knihu o řízení sboru a o autoritě duchovního, nebývá to použitelné pro většinu církví. Přesto všechno se pastor padesátičlenného sboru snaží podle toho řídit. Proč? Protože věří, že to je biblické učení o uplatnění autority. Nemá pracovníky, se kterými by konzultoval, a tak se snaží všechnu autoritu uchopit do svých rukou. Myslí si, že svou práci zachrání, když bude studovat sekulární management a svůj sbor řídit jako „Babiš svou firmu Agrofert“. Lze řídit sbor, církev jako firmu?¹

Ve své dosud nepřekonané knize „*Christ and Culture*“ popisuje H. Richard Niebuhr radikálního křesťana, který chce být poslušný Krista a Bible. Ovšem ve skutečnosti zavádí do církve myšlenku a pravidla z nekřesťanské kultury.² To se projevuje také v řízení a spravování křesťanské pospolitosti.

Dlouhodobě se otázkou vlivu kultury na biblické porozumění autority a řízení v církvi zabývá Volker Kessler. Působí na Univerzitě v Jižní Africe a zároveň v Německu na Akademii pro dovednosti řízení v Gumersbachu. Kessler upozorňuje na dva závažné problémy:

1. ignoraci kulturního vlivu a
2. asimilaci, nebo dokonce pokřtění sekulárních teorií řízení.³

Kessler v návaznosti na Lesslie Newbigina⁴ potvrzuje, že neexistuje model řízení, který by byl zbaven kulturního zatížení. Newbigin podtrhuje, že neexistuje evangelium bez vlivu kultury.⁵ Bez kulturního obalu není ani biblický model autority. Proto je velmi problematické definovat a předávat „biblický model řízení církve“, „biblický model autority duchovního“ v určité době. Pokud hovoříme o autoritě duchovního, potom je třeba, abychom si byli vědomi brýlí své kultury a také kultury společenství, ve kterém pracujeme.

---

¹ Timothy Keller důsledně rozlišuje přístup ke stylu vedení místního sboru podle velikosti – podle počtu lidí je třeba důsledně měnit způsob vykonávání autority. Timothy Keller: *Vedení církve a její dynamika v závislosti na velikosti církve*. [Přednáška] Redeemer City to City, 2010. Dříve v jarní edici časopisu Cutting Edge, Vineyard USA, 2008. Dostupné on-line na:

<http://www.oszturc.cz/wp-content/uploads/2013/03/Dynamika-vedeni-cirkve-T-Keller.pdf>

² Niebuhr, H. Richard: *Christ and Culture*. Harper and Row, New York 1951, s. 69nn.

³ Kessler, Volker: Pitfalls in 'Biblical' leadership. *Verbum et Ecclesia*, 34(1), Art. #721. Dostupné on-line na: <http://www.ve.org.za>.

⁴ Newbiggin, Lesslie: *Foolishness to the Greeks: The Gospel and Western Culture*. Eerdmans, Grand Rapids, 1986, s. 4.

⁵ Newbiggin (1986), s. 4.

2. Kulturní vliv na vykonávání autority

Naše kultura a naše pojetí autority duchovního jdou spolu ruku v ruce. Každý model vykonávání autority je zatížen a formován naší kulturou. Lidé, kteří po dlouhou dobu žijí v určitém politickém systému, jsou danou kulturou ovlivněni (např. monarchie, demokracie, diktatura proletariátu atd.). Když se dnes např. podíváme na vykonávání autority v současném Rusku, uvidíme zcela jiný model než např. v sousedním Německu. Ve vyspělých demokraciích není autorita svěřována do rukou jednoho člověka nebo pouze určité skupiny. Vždy jde o kolektivní orgán, který je směřován a kontrolován širším grémiem.

V církvi vždy dochází k problémům, pokud si začneme myslet, že pouze naše vykonávání autority je to pravé a není podmíněno brýlemi naší vlastní kultury. Mnoho diktátorů v dějinách se zaštiťovalo Biblií a často zneužívalo Boží autoritu. Jeden ze strašných případů existoval před lety v Jihoafrické republice, kde vládl tzv. apartheid. Někteří bílí evangeličtí pastoři dokázali argumentovat, že barevné obyvatelstvo je méněcenné a že nesmí mít všechna práva obyvatel své země.

Je zajímavé, že děti někdy silně kritizují způsob vykonávání autority u svých rodičů. Po letech velmi často uplatňují stejný model, protože pocházejí ze stejné kultury. Ve své studii Volker Kessler ilustruje kulturní podmíněnost na příkladu Pravidel Benedikta z Nursie, který v roce 529 založil benediktinskou řeholi. Když se do těchto pravidel podíváte, tak zjistíte, že je to skutečně úžasné a užitečné dílo, zvláště vzhledem k době svého vzniku. Přesto je zjevné, že i když se Benedikt snažil hledat oporu v Biblii, musel mnohé záležitosti ošetřit sám, na základě své zkušenosti v dané kultuře. Proč? Protože na některé věci z Bible nedostaneme konkrétní odpověď.

3. Dvě velké pasti

Jedna past číhá na lidi, kteří s dobrým úmyslem chtějí všechno konat podle Bible. Neuvědomují si, že do výkladu Písma svatého zatahují svou zkušenost a kulturu. Chtějí uplatňovat svou autoritu biblickým způsobem. Ve skutečnosti rozvíjejí model své vlastní kultury a svých zkušeností. Přehlížejí, že jejich model vykonávání autority je formován historickým kontextem, sociologickými modely dané doby a jejich vlastní psychologií. Protože se nestarají o sekulární modely řízení a vykonávání autority, nepostřehnou, že v nich ve skutečnosti stojí „až po uši“. Příkladem může být např. role pastora v Asii či v ruských sborech. Pastor tam má velkou autoritu. Ve sboru se vše sbíhá k němu a on má rozhodující slovo. Nemusí si autoritu tolik získat svými postoji a svým zakotvením v Písmu, ale může autoritu více odvozovat od svého postavení. V Asii se s tímto pojetím pojí mentalita lidí, kteří více myslí jako kolektiv a následují svého vůdce (rozhodují se kolektivně).⁶ V Rusku to zase bude více vliv

historického kontextu carského feudalismu a následného komunismu. Vždy bylo třeba někoho poslouchat. Jednotlivec často rozhodoval za druhé či o druhých.

Druhým problémem je „rekonstrukce“. Někdo čte literaturu o řízení sboru a vykonávání autority. Myšlenky ho tak zaujmou, že je najednou vidí v řadě biblických veršů, i když tam ve skutečnosti nejsou. Výsledkem je nová kniha o autoritě, která vidí moderní poznatky obsažené v Bibli. Vše je v Bibli a stačí to jen otevřít a rozvinout.

Ukažme si to na konceptu vizionářského vedení. Rozvíjení vize je pevným článkem sekulárního managementu. Téměř v každé knize o vedení druhých můžete najít kapitoly o vizi a jejím rozvíjení. Rozvíjení vize je dnes v mnoha křesťanských příručkách a knihách považováno za nezbytnou ingredienci vedení církve. Tomuto typu vedení a autority se říká „transforming leadership“ – „proměňující vedení“. Bylo by možné uvést konkrétní doklady o knihách, které „transforming leadership“ ztotožňují se způsobem vedení a vykonávání vedení Ježíše Krista.⁷ Knihy pak tvrdí – ano, toto je přesně ono – to je Ježíšův styl vedení.⁸ V určitých kruzích, když nemáte vizi a potom tzv. *purpose statement* (vyjádření záměru) a *long-term i short-term goals* (dlouhodobé a krátkodobé cíle), tak nejste dobrými pastory. Ano, v Bibli se píše o vizích. To byla ale Boží zjevení člověku (např. vize pro Mojžíše o vyvedení Izraele z Egypta nebo Nehemiášova vize o návratu z Babylonu do Jeruzaléma). Nesmíme ale za tato zjevení od Boha vydávat své manažerské vize o rozdělení sboru na dvě části, o stavbě nové modlitebny či o zavedení skupinkového modelu v církvi. Naše zkušenosti a kontext kultury nás učí, že je dobré mít své dlouhodobé a krátkodobé cíle. To ale neznamená, že své cíle budeme vnucovat druhým, podkládat je autoritou Božího slova a exkomunikovat ty, kteří vidí cíle v jiném pořadí nebo v jiných oblastech než my. Praha je plná zraněných lidí, kteří se zklamali v jednotlivých sborech, staršovstvech či duchovních, protože jim s autoritou neomylnosti bylo něco vnucováno.⁹

⁶ Osobní zkušenost z pobytu v Jižní Koreji a z návštěvy řady presbyterních sborů, synodu církve a několika teologických seminářů.

⁷ Dettoni, John. *Solving Leadership Crisis: A Christian Perspective*. (přednáška z 1997). Prof. Dettoni v této přednášce kritizuje uplatnění sekulárního managementu v církvi a říká, že management není skutečně leadership. Kritizuje také „laissez-faire leadership“ a především typy vedení, které jsou ovlivněny autoritářstvím, militantním pojetím a pyramidální strukturou řízení. Jisté tendence příliš silně podtrhující transformaci skrze leadership obsahuje např. kniha Leightona Forda „*Transforming Leadership: Jesus' Way of Creating Vision, Shaping Values and Empowering Change*“. IVP Downers Grove 1991. Jinou knihu s přílišným mícháním Boží inspirace a lidské techniky vytváření vize napsal Andy Stanley pod názvem *Visioneering: God's blueprint for developing and maintaining personal vision*. Multnomah Books, Colorado Springs 1999.

⁸ Gilbreath, Edward. *Následuj vůdce! Překročit hranice č. 7/1999*, s. 5–7.

⁹ Religionista Zdeněk Vojtíšek vymezuje sedm okruhů tzv. „*Magny charty křesťana*“, kterých si musí být duchovní ve své pastorační praxi vědom a které by měl respektovat. Patří sem následující nedotknutelná „práva“ věřících: 1. právo na informace, 2. právo se lišit, 3. právo na správný výkon autority, 4. právo autenticky projevit své city a být přirozený, 5. právo na to, být trpělivě přijímán a snášen, 6. právo na přirozené prostředí, 7. a právo na odchod (přednáška konference mládeže, Podhradí, 15.–17. 6. 2001).

Mnoho scestných přístupů bývá založeno na špatné interpretaci biblického textu z Přísloví 29,18: „*Není-li žádného vidění, lid pustne, ale blaze tomu, kdo zachovává Zákon.*“ Ano, zde je slovo o vizi, ale je to vidění od Boha. Přesto se to běžně interpretuje jako výzva: Napiš si svůj „*purpose statement*“! To je úkol pro studenty a pro zaměstnance různých firem. Na univerzitách se tomu také říká „*aplikační esej*“.¹⁰ V křesťanské literatuře se můžeme dočíst např. o inženýrském vytváření sborových vizí. To je ale organizační záležitost církevní instituce a nemá mnoho společného s viděním od Boha.¹¹

Kessler připomíná, že se kdysi říkalo, že pokud má někdo vize, měl by navštívit doktora. Dnes se zase říká, že když někdo nemá vize, nemůže být duchovním církve, protože by neměl patřičnou autoritu. Napsat si vizi pro sbor je jistě užitečné. Nesmíme ale takovou vizi vydávat za vizi charakteru Petra, když slyší od Pána: „*Petře, bij a jez*“ (Sk 14,10–17). Na druhou stranu vidíme u vedoucích v Bibli plány a jejich sledování. Např. Pavel chtěl jít až do Říma a pak do Španělska. Těžko si ale dovedeme představit, že by si Pavel s Barnabášem sedli a teď psali, jak si představují založené sbory za deset let, kolik jich má ještě vzniknout a kolik mají mít pastorů a evangelistů.

Bible obsahuje principy života církve, ale není příručkou pro vedení sboru v dnešní době. Křesťanský vedoucí pracovník by měl být vzdělán, informován o teorii managementu, sociologie a psychologie. Při vykonávání autority bychom se měli vždy zajímat o to, zda je konkrétní model v souladu s teologií, zvláště s biblickou christologií, pneumatologií, antropologií a eklesiologií.¹²

4. Co tedy můžeme pro 21. století podtrhnout a doporučit?

Ukázali jsme si, že naše pojetí vykonávání autority je poznamenáno naší kulturou a naší zkušeností, a to je často silnější než to, co nás učí Boží slovo. Písmo nám tak jako v mnoha jiných oblastech nedává přesné návody, ale dává nám principy a příklady.

Například v Mk 10,42–44 čteme: „*Ježíš je zavolal k sobě a řekl jim: Víte, že ti, kdo platí u národů za první, nad nimi panují, a kdo jsou u nich velcí, utlačují*

¹⁰ Např. Gotera, Vince. *How to Write a Great Statement of Purpose*. [On-line] University of Northern Iowa, leden 2006. Dostupné na: <http://www.uni.edu/~gotera/gradapp/stmtpurpose.htm>.

¹¹ S pochopením a výstižně píše na toto téma pastor AC Štěpán Hlavsa v článku „Proč nelze řídit sbor jako firmu?“ *Život v Kristu*. č. 12/2006. Kritický pohled za základě srovnání Starého a Nového zákona přináší Karl Vaters v článku: „Five Problems With Top-Down Vision Casting and a New Testament Alternative.“ [On-line] Zveřejněno 4. listopadu 2003. <http://newsmallchurch.com/5-problems-with-top-down-vision-casting/>. V českém prostředí vyslovil silnou kritiku důrazu na vůdcovství v církvi Aleš Franc. *Manažerství v církvi. Zápas o duši*. č. 88, duben 2006, str. 45–46. Dostupné on-line: <http://www.reformace.cz/zod/manazerstvi-v-cirkvi-cislo-88>.

¹² Dobrým příkladem je kniha *Excellence in Leadership*, ve které John White při důrazech na charisma vedení vychází z biblické postavy Nehemiáše. White, John. *Excellence in Leadership: Reaching Goals with Prayer, Courage & Determination*. Downers Grove, InterVarsity Press, 1986.

je. Ne tak bude mezi vámi; ale kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď otrokem všech.“

To je jeden z přemáhajících příkladů pojetí autority. Autoritu člověk získává tak, že se stává služebníkem, dokonce otrokem. To je křesťanský princip vykonávání autority. Kristus si přeje, aby církev byla vedena a spravována pastýři a učiteli, kteří jsou služebníky. Nikoli dráby a diktátory. (V angličtině v některých církvích je duchovní nazýván „*minister*“ – služebník.)

Nepochybně jedním z největších vůdců a autorit prvotní církve byl apoštol Pavel, pověřený Ježíšem Kristem. Pokud studujeme jeho dílo, můžeme vidět apoštola, jednak jak naplňuje odkaz Ježíše Krista a je pokorným služebníkem, ale jak je také velkou autoritou v církvi. Tento Kristův apoštol, nádoba vyvolená a průkopník víry v řecké a římské kultuře, v určitých chvílích důrazně zakročí se svým apoštolským pověřením a něco direktivně rozhodne.

Různé denominace se brání lidské porušenosti a touze ovládat druhé tím, že ve svých řádech zařazují různé pojistky proti zneužití moci. I ordinace – pověření duchovního – může být špatně pochopeno a může se stát pokusem o diktátorství. To se zvláště stává lidem, kteří nemají potřebné charakterové kvality na staršího sboru. Zneužití ordinované služby se ale nemusí vyhnout nikomu. Někdy vás do toho natlačí lidé. Chtějí silného vůdce. Už je unavuje demokratické hledání cesty dopředu, protože to už trvá příliš dlouho. Potom rádi někoho natlačí do role moci a velké autority. Lord Dalhberg-Acton kdysi řekl: „*Všechna moc korumpuje a absolutní moc korumpuje absolutně.*“¹³ Tak se to také v církvi děje. I dějiny posledních let jsou plné skandálů se zneužitím moci. O co tam zpravidla šlo? Byly zde případy korupce, podvodů, ale byly zde také případy zneužití autority.¹⁴ Obvykle k nim docházelo tam, kde byla moc svěřena do rukou jednotlivce a byly zanedbány kontrolní mechanismy sdílené zodpovědnosti.

Dalším velkým problémem je zneužití zpovědního tajemství. Někdo v důvěře před někým vyznává své hříchy a tento člověk je pak schopen to, co bylo vyznáno, použít k ovládnutí druhých. To je jedno z nejspínavějších zneužití autority.

Svévole ve výkladu Písma. Ordinovaný služebník, kazatel evangelia by měl být nejen pastýř, ale také učitel (Ef 4,11). To znamená, že by měl znát Bibli a být schopen ji také vykládat. Měl by pracovat s Bibli lépe a především hlouběji než ostatní. Pastor má být zakotven v Božím slově a toto slovo zvěstovat a žít. Místo toho se může objevit nevráživost na ty, kteří něco ze zvěstovaného slova zpochybní. Není to vždy příjemné, když někdo upozorní na chybu

¹³ John Dalberg-Acton v *dopise Mandellu Creightonovi*, duben 1887: “*All power tends to corrupt and absolute power corrupts absolutely.*”

¹⁴ Na některá zneužití autority v nových náboženských hnutích i církvích upozorňuje Zdeněk Vojtíšek ve své knížce „*Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět*“. Beta Books, Praha 2007.

ve výkladu, ale je to ozdravné a vede to k nalezení pravdy. Je velmi zlé, když se místo zkoumání souladu mezi zvěstí a Písmem po vzoru Židů v synagoze v Beroji (Sk 17,11) objeví nadřazenost, nadutost, domnělá neomylnost. Autoritativní pastýř, a takové jsem potkal, chtějí dokonce, aby ostatní opakovali stejnými slovy, co on zvěstoval a vyučoval.

Velkým problémem je také **autoritativnost v pastýřské péči**. Místo pečlivého naslouchání a doprovázení se objeví autoritativní přístup ve věcech, které nemají opodstatnění v Písmu. Je nebezpečné napomínat a kázat za kulturní odlišnosti nebo nerespektovat lidskou individualitu, možnosti a obdarování druhého člověka.

V této souvislosti je třeba zmínit něco, co bych nazval **limity pastorage**. Pastýř má často velmi otevřený přístup k ovečkám. Někdy může zapomenout na to, že ovečky nejsou jeho, ale patří Kristu. Ježíš je vykoupil a zachránil. V pastoraaci máme určité limity. Můžeme vést a povzbuzovat tam, kde je pro to biblické opodstatnění. Pokud někdo nebere Boží slovo vážně, může být napomínán, kázněně, volán k odpovědnosti. Nemůžeme ale do života druhého vstupovat násilím. Pokud někdo hřeší, můžeme napomínat, povzbudit k dobrému, předcházet dobrým příkladem. Nemůžeme se ale vlamovat tam, kam nás někdo nechce pustit. Vždy nám zůstává jako nástroj modlitba. Někdy se setkáte s lidmi, které někdo vydal satanu jen proto, že nechtěli pastora poslechnout v docela obyčejné věci sborového rozhodnutí a je v nich odhalen duch vzpoury. Pastorage má své limity. Není dobré překročit určité hranice, které jistě mohou být dány také kulturně. Nemůžeme se vlamovat někam, kam nás druhý nechce pustit.

Jedním z principů služby apoštola Pavla byl **paradox moci ve slabosti**. Jsem přesvědčen, že to je jeden z nadčasových principů projevování a uplatňování autority duchovního. Apoštol říká (1K 1,18–2,5), že to, „*co je světu bláznovstvím, to vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a co je slabé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné.*“ Kupodivu nám před oči není stavěn suverénní a po všech stránkách silný a schopný farář. O několik veršů to apoštol ilustruje na sobě a říká: „*Přišel jsem k vám slabý, s velkou bází a chvěním; má řeč a mé kázání se neopíraly o vemlouvavá slova lidské moudrosti, ale prokazovaly se Duchem a mocí.*“ Jakoby lidská moc a Boží moc nešly úplně dohromady. Autoritativní a silný pastýř jako by nekorespondoval s apoštolem, který přichází do komplikovaného korintského sboru jako inkvizitor či nastupující diktátor. Přichází slabý, s bází a chvěním. Ale v takové nádobě je prostor pro Boží moc.¹⁵ Apoštol dále pokračuje důrazem na Ducha svatého – „*duchovní věci vykládáme slovy Ducha*“ (1K 2,13). Tedy Duch svatý a svatá Písma. To je zdroj autority.

---

¹⁵ Srov. Stott, John: *Basic Christian Leadership*. IVP, Downers Grove, Illinois 2002, s. 46–52.

5. Zacházet s druhými s respektem – praktikování a udržování autority

Na jakém základě? Druzí lidé jsou Božím stvořením a lidé v mém sboru jsou Bohem vykoupeni. Jak bych jimi tedy mohl opovrhovat a nesnášet je? Cena člověka není měřena jeho zaměstnáním, pozicí, výší výdělkem, intelektem, příjemností jeho povahy, stářím či mládím, hendikepem, senilitou apod. Cena člověka spočívá v tom, že byl Bohem stvořen a že také pro něj bylo skutečně dílo vykoupení. Ve Skutcích 20,28 čteme apoštolskou radu: *„Dávejte pozor na sebe i na celé stádo, ve kterém si vás Duch svatý ustanovil za strážce, abyste byli pastýři Boží církve, kterou si Bůh získal krví vlastního Syna.“* V tomto jednom verši se mihne celá Boží trojjedinost. Duch svatý vás ustanovil, církev je Boží a Bůh ji získal krví svého Syna. Jak bych mohl touto církví opovrhovat a jak bych mohl zneužívat svou autoritu?

Jak tedy praktikovat autoritu duchovního? Touto otázkou se zabýval mladý ordinovaný služebník Timoteus.¹⁶ Dostává tyto instrukce (1Tm 4,11–5,5):

1. **Střež sám sebe.** *„Dávej pozor na své jednání i na své učení“* (16).
2. **Předčítej, kaž a zvěstuj.** Apoštol nyní nebyl v Efesu a Timoteus měl převzít sbor. On nebyl apoštol. Jak si má tedy počínat? Měl uplatnit svou autoritu svěcenou ordinací, když na něj starší vložili ruce. Než se apoštol vrátí, tak se měl tento služebník ujmout svých úkolů. Měl veřejně předčítat z Písma, kázat a vyučovat. V tom bylo jeho obdarování. Měl tedy zvěstovat, instruovat a také vyučovat. Autorita mladého Timotea byla zakotvená ve čtení a kázání Božího slova.
3. Timoteus měl **užívat svůj duchovní dar.** A nejen to, měl ho rozněcovat, učit se ho co nejlépe užívat ve prospěch druhých (2Tm 1,6). Všechny duchovní dary jsou pro službu a lidé je většinou neodmítají, když vidí naše obdarování.
4. **Ať lidé vidí tvůj růst.** *„Na to myslí, v tom žij, aby tvůj pokrok byl všem patrný“* (15). Timoteus má být v uplatňování svých obdarování pilný, aby druzí viděli jeho růst.
5. **Dávej pozor na své jednání.** V 16. verši je podtrženo: *„Dávej pozor na své jednání i na své učení. Buď v tom vytrvalý. Tak posloužíš ke spasení nejen sobě, ale i svým posluchačům.“* Mohli bychom dnešními slovy říci, buď konzistentní. Nemůžeš být jednou doleva, jednou doprava. Nemůžeš jednou jednat tak a jindy zase opačně. Sleduj pozorně své

---

¹⁶ Podle 1Tm shrnuje např. Stott, John: *Challenges of Christian Leadership*. IVP, e-book, Downers Grove, Illinois 2014.

učení i své jednání, jestli tam je soulad. Praktikuj to, co učíš, ve svém životě. Není právě v tom jeden ze základů autority duchovního? Vytrvale dávat pozor na své jednání i na své učení – tím sloužíme ke spáse sobě i druhým.

6. **Dej do pořádku svoje vztahy!** Z 1Tm 5,1–2 vidíme, že sbor, za který byl Timoteus odpovědný, byl multigenerační. Byli tam muži i ženy, a to starší i mladší. Nyní je mezi nimi mladý pastor Timoteus. Jak má praktikovat svou autoritu, když povzbuzuje a napomíná? Dostává principy: „*Proti staršímu člověku nevystupuj tvrdě, nýbrž domlouvej mu jako otci, mladším jako bratrům, starším ženám jako matkám, mladším jako sestřím, vždy s čistou myslí.*“ Když tato slova vezmeme vážně, ušetříme si mnoho problémů. Místní církev, sbor, farnost – to je rodina. Jsou tam otcové, matky, bratři a sestry. Je třeba diferencovat. Nelze ke všem přistupovat stejně. Se staršími máme zacházet s respektem, svou generaci brát jako rovnocennou a se všemi zacházet s láskou. Pokud člověk takto bude zacházet s druhými lidmi, tak i mladý duchovní bude mít autoritu.

Pohanský virus (Mt 20,20–27). „*Tehdy k němu přistoupila matka synů Zebedeových se svými syny, klaněla se mu a chtěla ho o něco požádat. On jí řekl: ‚Co chceš?‘ Řekla: ‚Ustanov, aby tito dva synové měli místo jeden po tvé pravici a jeden po tvé levici ve tvém království.‘ Ježíš však odpověděl: ‚Nevíte, oč žádáte.‘“ To je typický příklad pohanského viru, který tady proniká do národa, který měl jako Pána samotného Hospodina. Matka žádá pro Jakuba a Jana dobrá místa (výnosné trafiky) tváří in tvář Ježíšovu kříži a vyučování o Božím království. Co udělal v této chvíli Ježíš? „*Ale Ježíš si je zavolal a řekl: ‚Víte, že (pohanští) vládcové panují nad národy a velice je utlačují. Ne tak bude mezi vámi: kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď vaším otrokem.‘“**

„*Téměř všichni lidé mohou vydržet bídu, ale když chcete vyzkoušet charakter člověka, dejte mu moc*“ (Abraham Lincoln).¹⁷

Moc postavení, svěřená autorita/role. Zastávat úřad, to znamená mít určitou moc. I v kazatelském/farářském/pastorském úřadě si můžete vytvářet svůj rozvrh. Určujete, s kým se setkáte, koho navštívíte, komu napíšete dopis. Vytváříte rozvrh pro jednání staršovstva a něco tam můžete zařadit a něco tam nedáte. Jste ve vedení sboru a máte v řadě věcí svobodnou možnost volby. Ježíš nás ale volá, abychom zůstali služebníky. Pokud si cestu služebníků

¹⁷ “Nearly all men can stand adversity, but if you want to test a man’s character, give him power.” U této často citované věty se uvádí autor, ale zdroj nikoli. *Sebrané spisy* (quod.lib.umich.edu/l/lincoln, přístup 2016/3, red.) ji neobsahují.

zvolíme, prožijeme jisté osvobození. Budeme druhým k dispozici, staneme se zranitelnými...¹⁸ Být služebníkem je nejdříve naše vnitřní rozhodnutí, teprve potom navazuje vlastní činění. Pokud se člověk rozhodne být služebníkem, dokáže pak mnohem lépe naslouchat, učit se, rozumět druhým a bude pak i schopen dělat rozhodnutí, která budou zrcadlit Boží moudrost.

Logika kříže je jiná než naše lidská logika. Pokud sloužíme, potom nám určité nebude vždy rozuměno, budeme manipulováni a využíváni. Není třeba se bát, protože Kristus šel již stejnou cestou a nyní půjde s námi.

Pohanský virus infikuje křesťanský model autority. Když Ježíš mluvil k zástupům, často se obracel proti náboženským vůdcům své doby – zákoníkům a farizeům. Zdá se, že nasáli něco ze svého pohanského okolí a vkládali těžká břemena na lidi. Jejich vedení bylo často utlačovatelské, protože následovali bezbožný pohanský model vykonávání autority.¹⁹ Nakonec musí slyšet od Ježíše jedno z nejzávažnějších obvinění (Mt 23,13): „*Běda vám zákoníci a farizeové, pokrytci! Zavíráte lidem království nebeské, sami nevcházíte a zabraňujete těm, kdo chtějí vejít.*“ Je typické, že ti, kteří přijali pohanský virus pojetí autority v církvi, používají biblickou terminologii a předstírají velkou zbožnost.

(Někdy se ptám, jak mnoho jsme tímto virem také nakaženi. Když mají naši kazatelé studijní volno, mohou si vybrat studijní téma. V posledních letech mnoho z nich chce studovat leadership – vedení, řízení, vykonávání autority. Ptám se, proč si někteří nevyberou ke studiu téma: Duchovní jako služebníci, nebo charakter kristovské služby.)

V naší službě se musí projevovat také **spravedlnost**. Nejde nadržovat synům Zebedeovým, ale ani nikomu jinému. Jsme vyzýváni, abychom hledali „*především jeho království a spravedlnost a ostatní vám bude přidáno*“ (Mt 6,33). Vykonávání autority duchovního musí být spojeno se spravedlností. Spravedlnost se musí projevit v našich vztazích. Je vždy snadnější odstrčit ty, kteří se nedovedou bránit. Je snadnější vytlačovat ty, se kterými můžeme mít problémy. Musíme hledat spravedlnost království již zde na zemi.

6. Biblické vykonávání autority

Pokud se podíváme na Ježíšův život, vidíme způsob služebníka v praxi.²⁰ Jeho způsob služebníka přitahoval lidi. Lidé se s ním cítili bezpečně a jejich srdce se otvírala.²¹ V evangeliích vidíme důvěru, kterou k němu měli lidé.

¹⁸ O zranitelnosti pomáhajícího člověka mluví zasvěceným způsobem Henri M. Nouwen v knize *Zraněný ranhojič*. Návrat domů, Praha 2008.

¹⁹ Elmer, Duane: *Cross-Cultural Servanthood: Serving the World in Christlike Humility*. IVP, Downers Grove 2006, s. 173n.

²⁰ Youssef, Michael. *Leadership Style of Jesus*. Victor Books, Wheaton 1986.

²¹ Elmer, Duane. *Cross-Cultural Servanthood: Serving the World in Christlike Humility*. IVP, Downers Grove 2006, s. 178n.

Dovedl přijímat i ty, kteří byli viditelnými hříšníky, a poskytoval péči i marginalizovaným tehdejší společnosti (malomocné, posedlé démony a další). Ježíš žil mezi námi lidmi a rmoutil se, když zakoušel svázanost lidí hříchem. Nakonec dal svůj život, aby lidi vysvobodil z otroctví hříchu. Ježíšova autorita se projevovala pokorou a poslušností Božího služebníka. Náš Pán se stal otrokem všech. Mnozí se ho dnes snaží následovat.

Budování autority služebníka začíná tehdy, když se stane služebníkem Božím a jako služebník slouží Bohu a lidem.

Autorita musí být vykonávána v hluboké pokoře, která zjevuje respekt k Bohu, k sobě samému a i ke druhým.

Pokorní kazatelé jsou ochotni odložit svou agendu, vizi a osobní přání a naslouchat Boží moudrosti prostřednictvím Božího lidu.

Jednání s Božím lidem s respektem, vzájemné naslouchání a rozhovor nejen ukazuje Boží moudrost, ale dává jim legitimní potvrzení služby.

Ti, kteří následují biblické principy, zjišťují, že je jednodušší získávat lidi pro různé úkoly a připravovat je ke službě. ■